

SVĚTOVÁ FEDERACE NESLYŠÍCÍCH

Mezinárodní nevládní organizace v oficiálním kontaktu s ECOSOC, UNESCO, ILO, WHO a Radou Evropy. WFD byla založena v Římě v roce 1951.

PO Box 65, 00401 Helsinky, FINSKO

www.wfdeaf.org

Charta Světové federace neslyšících o právech na znakový jazyk pro všechny

1. ÚVOD

- 1.1. My, signatáři této Charty ¹, znovu potvrzujeme své pevné odhodlání podniknout všechny nezbytné kroky k zajištění začlenění neslyšících osob do společnosti, uznání jejich potřeb, důstojnosti a lidských práv, jak je stanoveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Úmluvě OSN o právech dítěte (CRC), Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením (CRPD), Úmluvě OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW), Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 a jejich Cílech udržitelného rozvoje a všech dalších mezinárodních smlouvách o lidských právech.
- 1.2. Zdůrazňujeme změnu paradigmatu od medicínského modelu zdravotního postižení k modelu lidských práv v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením. Neslyšící jsou nositeli lidských práv, kteří mají nárok na rovné příležitosti k účasti na životě společnosti stejně jako ostatní občané.
- 1.3. Usilujeme o to, aby neslyšící měli rovný přístup do společnosti, veřejného i soukromého života, a to prostřednictvím používání znakového jazyka, bez diskriminace, aby bylo zajištěno plné uplatnění jejich lidských, občanských, kulturních a politických práv. Prostřednictvím této charty znovu potvrzujeme naši společnou vůli postavit neslyšící lidi do role aktérů jejich vlastního osudu a začlenění do společnosti.
- 1.4. Pro účely této Charty práva na znakový jazyk pro všechny zahrnují práva neslyšících osob, neslyšících dětí, neslyšící mládeže, neslyšících žen, neslyšících starších osob, neslyšících LGBTQIA+, neslyšících migrantů, hluchoslepých osob, rodin neslyšících dětí, dětí neslyšících dospělých (CODA) a všech ostatních osob

¹ mezi signatáře Charty patří mimo jiné vlády, národní, regionální a globální instituce, národní a mezinárodní organizace, jakož i všechny další relevantní zúčastněné strany, které se zavázaly k posílení a zlepšení lidských práv neslyšících na národní, regionální a globální úrovni.

používajících znakový jazyk na plný a efektivní přístup ke komunitě, včetně komunity neslyšících, a k běžným službám prostřednictvím používání znakového jazyka.

2. ZNAKOVÉ JAZYKY

- 2.1. Z celého srdce podporujeme a zavazujeme se zajistit propagaci rezoluce Valného shromáždění OSN A/C.3/72/L.36/Rev.1 ([Resolution A/C.3/72/L.36/Rev.1](#)), která uznává 23. září jako Mezinárodní den znakových jazyků v rámci Mezinárodního týdne neslyšících. Toto uznání podporuje právní uznání národních znakových jazyků jako úředních jazyků, rovnocenných národním mluveným a psaným jazykům.
- 2.2. Uznáváme národní znakové jazyky jako klíč k začlenění neslyšících do společnosti. Národní znakové jazyky jsou plnohodnotné, komplexní přirozené jazyky se stejnými jazykovými vlastnostmi jako mluvené jazyky, včetně fonetické, fonemické, slabičné, morfologické, syntaktické, diskurzivní a pragmatické úrovně organizace. Jsou to mateřské jazyky a přirozené jazyky neslyšících dětí. Jsou nositelem začlenění neslyšících dětí do komunit neslyšících i do společnosti a podporují budování jejich vlastní identity a společenství.
- 2.3. Uznáváme, že komunity neslyšících jsou součástí jedinečného průsečíku práv, patřícího jak k jazykovým a kulturním skupinám, tak k hnutí zdravotně postižených. Neslyšící mají svou vlastní identitu, která se váže především k národním znakovým jazykům a sociálním vazbám vybudovaným na základě společné zkušenosti s používáním těchto jazyků. Znakový jazyk a kultura neslyšících posilují mnohojazyčnost a jsou prostředkem podpory, ochrany a zachování rozmanitosti jazyků a kultur na celém světě. Neslyšící se vyskytují mezi všemi kulturními, jazykovými a etnickými menšinami a komunita neslyšících je rozmanitá a vzájemně se prolínající komunita.
- 2.4. Odsuzujeme a hluboce litujeme 2. mezinárodní konferenci o vzdělávání neslyšících v roce 1880 v italském Miláně, která přijala rezoluci zakazující používání znakového jazyka při vzdělávání neslyšících dětí, což mělo rozsáhlé a dlouhodobé důsledky pro jazyková a lingvistická práva neslyšících komunit po celém světě. V důsledku toho bylo neslyšícím odepřeno jejich nejzákladnější lidské právo, právo používat znakový jazyk.
- 2.5. Tleskáme rezoluci z 21. mezinárodní konference o vzdělávání neslyšících, která se konala v roce 2010 v kanadském Vancouveru a která odmítla milánské rezoluce. Historie nesmí být zapomenuta, aby bylo zajištěno, že právo neslyšících používat znakový jazyk bude respektováno a podporováno ve všech oblastech života.
- 2.6. Zavazujeme se zřídit výzkumná centra znakového jazyka a zařadit studijní programy pro neslyšící na univerzity a další vzdělávací instituce.

3. INKLUZIVNÍ PROSTŘEDÍ ZNAKOVÉHO JAZYKA

- 3.1. Klademe důraz na kvalitní inkluzivní vzdělávání neslyšících dětí, kterého lze dosáhnout pouze prostřednictvím bilingvního vzdělávání v národním znakovém jazyce a národním psaném jazyce. Dvojazyčné školy se musí řídit oficiálním národním vzdělávacím programem a musí zahrnovat výuku znakového jazyka a kultury neslyšících. Učitelé musí ovládat znakový jazyk na úrovni rodného jazyka a

neslyšící děti musí být obklopeny svými znakovými vrstevníky a neslyšícími dospělými jako vzory.

- 3.2. Zdůrazňujeme, že je důležité poskytovat rodinám neslyšících dětí státem financovanou výuku znakového jazyka. Znakové jazyky jsou jediné jazyky, které se neslyšící děti mohou naučit přirozeně a bez námahy, a proto je třeba rodiny podporovat v učení těchto jazyků, aby mohly komunikovat se svými neslyšícími dětmi. Osvojení si jazyka od útlého věku má zásadní význam pro rozvoj gramotnosti a kognitivních schopností dětí a v případě neslyšících dětí je to právě znakový jazyk.
- 3.3. Zdůrazňujeme, že je nutné zajistit školení znakového jazyka pro širokou škálu osob, které mohou přímo přicházet do styku s neslyšícími. Mezi tyto osoby patří mimo jiné zdravotníci, sociální pracovníci, zaměstnavatelé, občané, učitelé a úředníci.
- 3.4. Podporujeme rozvoj informačních, komunikačních a technologických technologií jako prostředku přístupu a dostupnosti přenosových služeb, včetně video přenosů, které usnadňují účast neslyšících ve společnosti. Znakující avatary lze používat v omezených situacích, jako jsou předem nahrané statické informace pro zákazníky, ale nesmí nahrazovat profesionální a kvalifikované tlumočnické služby znakového jazyka a překladatele.

4. ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO VŠECHNY NESLYŠÍCÍ

- 4.1. Zavazujeme se podporovat začlenění neslyšících osob do společnosti prostřednictvím zaměstnání. Zaměstnávání neslyšících je základním kamenem realizace sociálního modelu zdůrazněného v Cílech udržitelného rozvoje a v Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením. Neslyšící lidé musí mít možnost rozvíjet se v přístupném a inkluzivním pracovním prostředí, což je možné díky znakovému jazyku, aby mohli plně dosáhnout svého potenciálu a maximalizovat svou účast a přínos pro společnost.
- 4.2. Zavazujeme se, že budeme financovat, propagovat a podporovat profesionalizaci a plný přístup ke kvalifikovaným a akreditovaným tlumočnickům znakového jazyka a překladatelům znakového jazyka, abychom zajistili začlenění a účast neslyšících osob ve společnosti. Je třeba zavést a rozvíjet vzdělávací programy pro tlumočnické služby znakového jazyka, přičemž vedení těchto programů se musí ujmout neslyšící osoby. Profesionální tlumočnické služby znakového jazyka financované státem musí být neslyšícím dostupné ve všech oblastech života.
- 4.3. Všímáme si, že neslyšící ženy nejsou dostatečně zastoupeny a čelí dvojí diskriminaci z důvodu vzájemného prolínání pohlaví a zdravotního postižení. Je třeba zavést zvláštní opatření na zajištění rovnosti žen a mužů, rozmanitosti a rovné účasti ve společnosti a v rozhodovacích procesech pro všechny neslyšící.
- 4.4. Zavazujeme se, že naše zdravotní služby a informace o zdraví, včetně sexuální a reprodukční zdravotní péče, programů zdravotní prevence, včetně psychiatrické péče a psychoterapie, budou dostupné v národním znakovém jazyce. Rovný přístup ke zdravotní péči má pro neslyšící zásadní význam, pokud mají prosperovat jako lidské bytosti a zajistit, aby byl život každého člověka respektován, chráněn a důstojný.

5. VEDENÍ PRO NESLYŠÍCÍ

- 5.1. Zdůrazňujeme, že je důležité poskytovat neslyšícím organizacím dostatečné finanční prostředky, budovat jejich kapacity a posilovat jejich postavení, aby byly schopny vykonávat vedoucí úlohu. Pouze díky znakovému jazyku jsou neslyšící schopni stát pevně za svými lidskými právy a dožadovat se jich.
- 5.2. Upozorňujeme na naléhavou potřebu poskytnout odpovídající finanční prostředky, které by umožnily budování kapacit organizací neslyšících, zejména v jižních zemích. Znalosti posilují postavení neslyšících a umožňují jim být hybateli změn tím, že spolupracují s různými zúčastněnými stranami na vytváření udržitelných partnerství pro realizaci jejich lidských práv.
- 5.3. Zdůrazňujeme, že je nutné poskytovat kvalitní, harmonizované a spolehlivé údaje o neslyšících lidech

rozdělené podle pohlaví, věku, vzdělání, znalosti znakového jazyka, zdravotního postižení, zaměstnání a sexuální orientace. Takové údaje by umožnily tvůrcům zásad získat přesný přehled o situaci, v níž se neslyšící lidé nacházejí, a provést podle toho adekvátní zlepšení.

5.4. Znovu zdůrazňujeme svůj závazek zapojit neslyšící i jejich zastupující organizace do procesu plánování, realizace a monitorování implementace Cílů udržitelného rozvoje a Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, aby nikdo nezůstal pozadu a aby se zásada „*Nic o nás bez nás*“ stala skutečností.

5.5. Zavazujeme se sladit naši strategii a politiku týkající se podpory znakových jazyků a začleňování neslyšících osob s hodnotami a filozofií WFD a této Charty.

Překlad pro Českomoravskou unii neslyšících z.s. jako člena Světové federace neslyšících zajistila Česká unie neslyšících, z.ú.